

«صهباى صبح»

گزارش قصايد آيينى

سلیمان صبا حى بيدگلى

www.ketab.ir

نگارش

عباس ايمانيان بيدگلى

سرشناسه:	ایمانیان بیدگلی (ایمن)، عباس، ۱۳۵۷ -
عنوان و نام پدیدآور:	صهیای صباح: شرح قصاید آیینی سلیمان صباحی بیدگلی/ مؤلف عباس ایمانیان بیدگلی.
مشخصات نشر:	قم: مکتب بیداران، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری:	۵۷۶ ص.
شابک:	۹۷۸ - ۶۰۰ - ۷۸۷۱ - ۵۱ - ۵
وضعیت فهرست نویسی:	فیفا
عنوان دیگر:	شرح قصاید آیینی سلیمان صباحی بیدگلی.
موضوع:	صباحی بیدگلی، سلیمان، - ۱۳۱۸ ق. - نقد و تفسیر
موضوع:	شعر فارسی - قرن ۱۳ ق. - تاریخ و نقد
	Persian poetry - ۱۹th century - History and criticism
رده بندی کنگره:	PIR۷۱۶۲
رده بندی دیویی:	۵ / ۸ / ۱
شماره کتابشناسی ملی:	۸۷۷۲۱۳۸
اطلاعات رکورد کتابشناسی:	فیفا

www.maktabe-bidaran.ir

تألیف:	عباس ایمانیان بیدگلی
ناشر:	مکتب بیداران
نوبت چاپ:	اول
تاریخ انتشار:	۱۴۰۱
شمارگان:	۲۰۰
لیتوگرافی، چاپ و صحافی:	کمیل
قیمت:	۲/۵۰۰/۰۰۰ ریال
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۷۸۷۱-۵۱-۵
آدرس انتشارات:	اصفهان، آران و بیدگل، خیابان سلیمان صباحی، سلیمان ۱۳
	تلفن: ۰۳۱۵۴۷۳۸۵۱۸، فکس: ۰۳۱۵۴۷۲۷۹۳۰، همراه: ۰۹۱۳۲۶۰۱۰۳۹
	Website: www.MaktabeBidaran.IR
	Email: Info@MaktabeBidaran.IR
مرکز پخش:	انتشارات مکتب بیداران

کلیه حقوق چاپ و نشر و طرح جلد برای مؤلف محفوظ است

فهرست مطالب

۱۱	سخن مؤلف
۱۳	پیش گفتار
۱۳	زندگی نامه سلیمان صباحی بیدگلی
۱۵	آغاز شاعری صباحی بیدگلی
۱۷	اشعار صباحی
۱۹	سبک و شیوه
۲۰	رحلت
۲۲	سبک شناسی اشعار صباحی
۲۲	قلمرو فکری
۳۴	قلمرو ادبی و زبانی
۳۷	صباحی بیدگلی و نهضت بازگشت ادبی
۴۳	سبک هندی در شعر صباحی بیدگلی

مجلس اول

۴۷	در مدح حضرت خاتم الانبیاء محمد ﷺ
----	----------------------------------

مجلس دوم

۱۱۹	در منقبت مولای متقیان علیه السلام
-----	-----------------------------------

مجلس سوم

۲۰۳	زراندود کردن ضریح امام علی علیه السلام
-----	--

مجلس چهارم

۲۶۳	قصیده در تاریخ زراندود کردن گنبد مطهر حضرت سیدالشهداء علیه السلام
-----	---

مجلس پنجم

۳۱۴	در منقبت امام علی بن موسی الرضا علیه السلام و له طیب الله
-----	---

مجلس ششم

در نعت امام رضا علیه السلام ۳۵۳

مجلس هفتم

در منقبت حضرت امیرالمؤمنین ۳۷۹

مجلس هشتم

در مدح و منقبت حضرت مجتبا علیه السلام ۴۰۹

مجلس نهم

قصیده در تاریخ نصب ضریح بر قبر شریف مولای متقیان ۴۴۱

مجلس دهم

پیش روضه حضرت امام حسین علیه السلام ۴۶۱

مجلس یازدهم

در مرثیه حضرت علی اصغر علیه السلام ۴۶۹

مجلس دوازدهم

ترکیب چهارده بند عاشورایی صباحی بیدگلی ۵۱۵

نمایه آرایه ها ۳۸

نمایه آیات و روایات ۵۵۷

نمایه منابع ۵۶۵

سخن مؤلف

مدتی این مثنوی تأخیر شد
تا نزاید بخت تو فرزند نو
مهلتی بایست تا خون شیر شد
خون نگردد، شیر شیرین خوش شنو

(مثنوی معنوی، دیباچه دفتر دوم)

شعر شاهکار اندیشه بشر از نخستین روزهای تکوین کلام و اختراع خط و شناخت وزن بوده و شاعران همواره شاهد ناب شعر را در جام کلام ریخته‌اند تا جان مخاطب سرمست از این همه شور و حال به لذتی روحانی و دریافتی آسمانی و حیاتی آرمانی دست یابد.

شعر، روایت رنج و داستان درد است و شاعران غمی را که از خمخانه هستی جویشده و در جان و دل آدمی رنگ‌های گوناگون گرفته و در کالبد هنر متجلی شده با صبر و تأمل بسیار پرورده‌اند و چون مرواریدی گران بها با خون دل رنگ و نقش داده‌اند و لطف خدا سخن آن‌ها را بر صحیفه روزگار حک کرده تا حرف حق و راز دلدادگی و سر زندگی از سینه‌ای به سینه دیگر و از سیاه‌ای به مکتوبی دیگر منتقل شود و امروز ما سرخوش از این بوستان معطر و گلستان پر برکت و پر میهمان سفره رنگین عشق و ادب باشیم.

شعر آیینی در بستر پرتلاطم خود شاهد فراز و فرودهای آهسته و پیوسته‌ای بوده که حکایت از کمال آن در بستر تاریخ و تحولات سیاسی و گرایش‌های آیینی دارد. مسیر شعر آیینی از نخستین نغمه‌های بشری و زمانی که انسان آهنگ را شناخت تا روزگاری که شاهد شکوفایی مفاهیم عرفانی و قرآنی شد گواه تکامل این گونه ادبی است و شاعران آیینی، دایه‌های دلسوز این سبک ادبی امانتی را که از زلال ارادت تا قله‌های عرفان و معنویت بدان رسیده‌اند چون نگینی ارزشمند از تحریف زمان و تشکیک مخالفان مصون داشته و با هنر و قریحه پاک خود بر جلوه و جلای آن افزوده‌اند.

اندیشه دینی «صبحاحی بیدگلی» مزین به مرواریدهای ناب و ارزشمندی است که در منظومه فکری او ساخته و پرداخته شده و در زلال باور و پرتو ارادت این شاعر آیینی جلوه ای جاودان گرفته و در گلستان سخن، عطر یکرنگی و دلدادگی را پراکنده.

اما کتاب «صه‌های صباح» تلاشی است ناچیز در بازنمایی پرده‌ای از روایت و ارادت شاعر دل‌سوخته و گمنام این سرزمین «حاج سلیمان صباحی بیدگلی» به پیشگاه اهل بیت (علیهم‌السلام) که نمایانگر همان حال و شکوه است تا از یک‌سو شور و اخلاص این شاعر بی‌آلایش و دانشمند را به نمایش گذارد و باور قلبی و دین او به دین اسلام و اولیای همام

را نشان دهد و از سویی در بوستان معطر ادبیات و گلستان همیشه تازه شعر که زبان بیان ارادت قلبی و شور و شعور است ذوق خداداد و قدرت اندیشه او را به نمایش بگذارد.

از چاپ نخستین مجموعه شعر بنده یعنی کتاب «ترنم سکوت» نزدیک به ۸ سال می‌گذرد و برخلاف برخی نامردی‌ها و نامردی‌ها و دسیسه‌دستانی که دنبال انزوای سخن حق و صاحب سخنان حق جو و شعر راستین هستند و شرح آن در حوصله این بحث نمی‌گنجد مجموعه پیش رو در حیطه نقد و تحلیل ادبی به زیور طبع آراسته شد و ان شاء الله سرمایه‌ای باشد و مایه‌ای برای حظ معنوی مخاطب و برکت لحظات نگارنده.

نگارش این مجموعه شاید کاملاً اتفاقی و به بهانه گزارش قصیده‌ای در ستایش امام رئوف حضرت امام رضا (ع) در پژوهشی دانشجویی آغاز شد اما به مرور زمان و با گذشت نزدیک به ۵ سال تلاش پیوسته ادامه پیدا کرد و با شناخت و تعمق بیشتر در ژرفای اندیشه و سخن روان و زبان تأثیرگذار صباحی، رنگ و رویی به خود گرفت و سامان و سازمانی یافت تا جلوه‌ای دیگر از پرده ادب و ارادت این سخنور متعهد را به تصویر بکشد چراکه در روزگاری که تحفه علم و ادب در بستوی غفلت ما و انزوای صاحبان اندیشه به فراموشی سپرده شده و انسان‌ها در کارزار بی‌سمرانجام و نبردی بی‌برنده دنبال دنیا می‌دوند و از اصالت‌ها و رسالت‌های خود دور می‌شوند؛ پرداختن به سرمایه‌های خاک‌خورده و سنت‌های فراموش شده گامی است جهت کشف آن میراث ازدست‌رفته و بازنمایی آثار ادبی و فرهنگی و شناخت دانشمندان و ادیبانی که روزگاری در این سرزمین زیسته‌اند و از صدق دل و صفای باطن، اثری از خود به جا گذاشته ولی مورد بی‌مهری قرار گرفته‌اند.

این مجموعه با هدف شرح و تفسیر اشعار آیینی این شاعر برجسته ابتدا با معنی کلی ابیات و سپس پرداختن به واژگان و اشارات ادبی و تاریخی و دینی و سپس توضیح آرایه‌ها و ابتکاراتی که شاعر در ضمن اشعار خود بدان‌ها نگاه داشته به سرانجام می‌رسد.

در پایان از همراهی برادرانه و تلاش‌های مشفقانه استاد عزیز و دوست ارجمندم جناب حجت‌الاسلام شیخ محمدرضا رضائی بیدگلی که در تنظیم و چاپ این مجموعه کمال همکاری را با این حقیر داشتند و بی‌منت از دانش و توان خود مایه گذاشتند سپاس بسیار و برای ایشان آرزوی سلامت و سعادت دارم. باشد که با تعمق و تلاش بیشتر در مسیر معرفت اهل‌بیت و توجه به رسالت شعر، تکلیف خود را در شناخت مقام خدا و اولیای پاک او به نحو احسن به انجام برسانیم.